

Dit wil je weten over het dodenmasker van Toetanchamon: Een bijzondere en mogelijk vervloekte vondst...

Rond 1323 vóór het begin van de jaartelling blies in het oude Egypte farao Toetanchamon zijn laatste adem uit. Toetanchamon was nog maar 19 jaar oud toen hij overleed. Daarnaast had hij last van verschillende handicaps, zoals een klompvoet en een scheef ruggengraat, als het gevolg van net iets te veel familieconnecties tussen zijn voorouders.

Toetanchamon en zijn vrouw (en halfzus) afgebeeld op een doos uit zijn graftombe

Met zo'n korte regeerperiode zou je denken dat deze farao inmiddels wel vergeten is. Een van zijn opvolgers heeft ook geprobeerd om de naam van Toetanchamon uit de geschiedenis te wissen, maar dat is niet gelukt. Toetanchamon is nog wereldwijd bekend. Niet door zijn belangrijke daden tijdens zijn tienjarige regeerperiode, de faam van Toetanchamon ontstond vooral na zijn dood.

Hoe dan?

Zoals alle belangrijke mensen in het oude Egypte werd deze farao na zijn dood niet zomaar begraven of gecremeerd. Hij werd gemummificeerd en met een heleboel grafgiftten die hem in het hiernamaals moesten helpen in een ondergronds graf geplaatst. Het graf van Toetanchamon was naar verhouding aan de kleine kant voor zo'n belangrijke persoon. Mogelijk omdat er geen rekening gehouden werd met de mogelijkheid dat de farao op 19-jarige leeftijd al zou sterven en hier dus niet al jaren op voorbereid was.

Howard Carter opent de graftombe

In het graf rustte de farao eeuwen in vrede tot 1922. Toen in 1922 archeoloog Howard Carter het graf van Toetanchamon ontdekte, werd dat gezien als de meest opzienbarende archeologische ontdekking van de 20ste eeuw.

Waarom was dit graf zo bijzonder dan?

Toen Howard Carter zijn ontdekking deed, waren er al meer Egyptische graven ontdekt. Veel daarvan hadden voordat de archeologen het graf gevonden hadden al een bezoekje gehad van grafrovers, die goed konden verdienen aan de kostbare kunstvoorwerpen uit de graven. Het graf van Toetanchamon was echter vrijwel ongeschonden. Hoewel het graf van Toetanchamon dus niet het grootste of belangrijkste graf was, was het wel het meest complete. Er stonden meer dan 3500 voorwerpen in dit graf. Deze varieerden van sieraden tot muziekinstrumenten tot beeldjes van dienaren, bedoeld om de farao te helpen in het hiernamaals. Het meest bijzondere voorwerp in het graf was op de mummie van Toetanchamon te vinden: het dodenmasker van de farao.

Dodenmasker, dat klinkt griezelig.

Valt wel mee. Een dodenmasker is niet een griezelig masker in de vorm van een skelet. Het is een rijk versierd gouden masker dat over het gezicht van de mummie geplaatst werd en de overledene voorstelde. Niet echt iets om nachtmerries van te krijgen dus.

Bijzonder aan het masker van Toetanchamon is dat het nog helemaal gaaf was en vooral dat er heel veel goud in verwerkt was. Daarnaast was het ook nog heel mooi gemaakt en een knap gezicht.

40 Een knappe man dus die Toetanchamon?

Mogelijk was het dodenmasker helemaal niet voor Toetanchamon gemaakt, maar lag het toevallig nog klaar omdat het niet gebruikt was bij de begrafenis van een van zijn voorgangers. De trekken van het masker zijn dus niet een directe afspiegeling van die van de farao, maar meer een idee van het schoonheidsideaal van het oude Egypte. Toetanchamon was zelf niet echt een klassieke schoonheid. Hij had meerdere afwijkingen, waaronder mogelijk een hazenlip.

Is Toetanchamon nu nog gevaarlijk?

Het masker van Toetanchamon is nu te zien in het Egyptisch Museum in Caïro. In 2014 was de baard van het masker afgebroken en met een slordige restauratie weer vastgezet.

50 Inmiddels is de baard weer netjes gerepareerd en is het masker weer in het museum te bewonderen. De farao zelf ligt inmiddels weer in zijn, nu wat minder luxueuze, graf. Voor zover bekend heeft de vloek van de farao nog geen museummedewerkers of bezoekers getroffen.

Dus er is geen spannend verhaal?

55 Toch wel! Het verhaal gaat dat Howard Carter en de archeologische expeditie die het graf van Toetanchamon gevonden hadden de expeditieleden hier wel een hoge prijs voor moesten betalen. Ze kregen te maken met de vloek van de farao. Veel van de expeditieleden stierven een voortijdige en soms mysterieuze dood. Carter zelf werd echter 64 jaar oud en leek niet getroffen te zijn door de vloek van de farao. Hoewel het vroegtijdig overlijden van de expeditieleden nu als toeval gezien wordt, kunnen lang afgesloten graftombes wel hoge concentraties gevaarlijke bacteriën en schimmels bevatten en zo een soort biologisch wapen worden voor de dode farao. Er zit dus toch een kern van waarheid in het idee van de vloek van de farao.

Opdrachten:

Opdracht 1:

Een WWWH-schema maken:

Vraag	Antwoord
Wie stonden afgebeeld op een doos uit de graftombe van Toetanchamon?	
Welke afwijkingen had het lichaam van Toetanchamon?	
Wanneer blies in het oude Egypte farao Toetanchamon zijn laatste adem uit?	
Welk van de Egyptische graven was het meest compleet? En waarom?	
Waar is momenteel het masker van Toetanchamon te bewonderen?	
Welke laatste restauratie aan het dodenmasker is er gebeurd?	
Hoe verklaren we nu de voortijdige en soms mysterieuze dood van de expeditieleden van archeoloog Howard Carter?	

Opdracht 2:

Vragen beantwoorden over de tekst:

1. Wat betekent het woord 'faam' (r-10)?

- A. Geluk
- B. Naam
- C. Roem
- D. Pech

2. Wat betekent 'gemummificeerd' (r-14)?

- A. Gevonden in een graftombe
- B. Omwikkeld met doeken
- C. Gebalsemd
- D. Tot mummie gemaakt.

3. Wat betekent 'restauratie' (r-49)?

- A. Herstel
- B. Bediening
- C. Operatie
- D. Breuk

4. In regel 41-43 staat: Mogelijk was het dodenmasker helemaal niet voor Toetanchamon gemaakt, maar lag het toevallig nog klaar omdat het niet gebruikt was bij de begrafenis van een van zijn voorgangers. Wat kun je ook zeggen in plaats van 'maar lag toevallig nog klaar voor de begrafenis van een van zijn voorgangers'?

- A. En was speciaal voor hem vervaardigd, ...
- B. Echter was het masker voor een eerdere farao, ...
- C. Want het masker paste hem niet,
- D. Maar was het voor zijn vrouw, ...

5. In regel 62 staat 'Er zit dus toch een kern van waarheid in het idee van de vloek van de farao.'
Waarom wordt dit beweerd?

- A. Iedereen van de expeditie is voortijdig overleden, ook Howard Carter.
- B. De geest van Toetanchamon waart nog rond in de graftombe.
- C. Lang afgesloten graftombes kunnen een soort biologisch wapen vormen.

Opdracht 3:

Een mindmap maken:

Een mindmap zorgt er voor dat je de informatie uit de tekst overzichtelijk maakt voor jezelf. Maak eerst een indeling van vier thema's uit de tekst. Geef deze thema's op je mindmap een eigen kleur; op die manier zie je het verschil nog beter. Overeenkomsten zet je dichterbij elkaar of geef je de kleurtjes van de thema's waar ze onder vallen.

Egyptische maskers

Een berichtje voor de vastenavondkrant schrijven

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.